

Metod och genomförande

Den flygande inspektionen har genomförts i två led, inledningsvis besvarade kommunerna en webbenkät och därefter genomfördes en telefonintervju. Inspektionens syfte har varit att få en bred bild av hur asylsökande barns rätt till lika utbildning som andra barns tillgodoses. Bearbetningen av data har därför i huvudsak skett med kvantitativa verktyg. Resultaten kan visa på förekomsten av ett fenomen, men säger inget om variation av kvaliteten på fenomenet.

Ansvar för att erbjuda utbildning till asylsökande barn har barnets vistelsekommun. Utbildningen kan anordnas i kommunal såväl som i fristående verksamhet, men ansvaret utgår från kommunen och det är ur det perspektivet Skolinspektionen har genomfört inspektionen. Redovisningen av inspektionen sker på nationell nivå i denna rapport och kompletteras av att resultat på kommunnivå redovisas på Skolinspektionens hemsida.

Enligt uppgifter från Migrationsverket fanns det vid tiden för inspektionen asylsökande barn (0-18 år¹) i 269 av landets 290 kommuner. Skolinspektionen har valt att inkludera samtliga 290 kommuner i inspektionen, då de frågeställningar som inspektionen har även berör kommuner som för tillfället inte har asylsökande barn. Den 3 april 2013 gick ett informationsbrev därför ut till samtliga kommuner i Sverige. Då Skolinspektionen inte har information om vem i varje kommun som har kunskap om just gruppen asylsökande barns utbildning ombads kommunerna i informationsbrevet att uppge kontaktuppgifter till den person som kunde vara uppgiftslämnare. Skolinspektionen gav genom detta kontaktpersonen i uppdrag att sammanställa den information som efterfrågades för samtliga utpekade skolformer på kommunnivå. Det stod snabbt klart att det i flera kommuner innebar att informationen behövde inhämtas från flera personer och instanser och att det var information som inte tidigare funnits sammanställd. För att göra inspektionen möjlig beslutade Skolinspektionen av den anledningen att delge kontaktpersonerna samtliga frågor som Skolinspektionen sökte svar på. Dessa finns bilagda rapporten i bilaga 4.²³ Antalet

¹ Skolinspektionen har efterfrågat uppgifter från Migrationsverket för antal asylsökande barn upp till 19 år för att bättre motsvara åldern då elever deltar i gymnasieutbildning.

² Denna information gick ut till kontaktpersonerna under perioden 22 april – 22 maj, beroende på när kommunerna återkom om kontaktuppgifter.

³ Skolinspektionen efterfrågade även uppgifter för förskola och fritidshem. Detta har uteslutits i rapporten.

asylsökande barn som vistas i en kommun är en rörlig siffra. Av den anledningen har inspektionen genomförts med en fast avstämningsdag, den 2 april 2013.

Kommunernas kontaktpersoner fick via e-post en länk där en del av den efterfrågade informationen skulle anges i en webbenkät. Då den information som skulle anges i webbenkäten redan angetts för kommunerna 3 april gavs de kort svarstid, endast 5 dagar. För kommuner med fler än 100 000 invånare gavs dock längre svarstid, 3 veckor.

Enkätresultaten användes som underlag inför en uppföljande telefonintervju. Innehållet i denna framgår av bilaga 4. Intervjuerna genomfördes mellan den 29 april och 31 maj och inrapporterades i ett webbverktyg. Skolinspektionens medarbetare bedömde inför intervjun två saker utifrån enkäten: om de asylsökande eleverna erbjuds utbildning i den tidsomfattning de har rätt till samt om antalet asylsökande barn som uppgetts delta i utbildning stämmer överens med Migrationsverkets uppgifter om antalet som vistades i kommunen vid samma tidpunkt. Intervjuerna avslutades med att Skolinspektionen upplyste kommunernas kontaktpersoner om det antal asylsökande barn som Migrationsverket uppgett.

Kontaktpersonernas position i kommunerna har varit olika. Skolinspektionen har genomfört intervjuer med personer som arbetar som chefer inom förvaltningar, med rektorer för enskilda skolor eller för exempelvis modersmålsenheter, med nämndsrepresentanter, med administratörer, med socialsekreterare, med utvecklingsledare och med enstaka lärare vid en enskild skola.

Bortfall

Samtliga 290 kommuner besvarade webbenkäten. Emellertid finns ett visst internt bortfall. Det vanligaste bortfallet är att det finns kommuner som trots påminnelser om komplettering inte uppgett uppgifter för samtliga efterfrågade skolformer.

Alla kommuner har inte av olika anledningar ingått i den uppföljande intervjun. Bortfallet här är emellertid litet, fyra stycken (Gävle, Filipstad, Rättvik och Landskrona), och beror till största delen på att de av kommunerna uppgivna kontaktpersonerna inte befann sig på plats under den tid som inspektionen genomförts och att ingen annan i kommunen har tagit över uppgiften. Även här finns ett visst internt bortfall inom datainsamlingen, som till största delen hänförs till att kommuner som ombetts komplettera uppgifter inte alltid återkommit trots påminnelser. Bortfallet rör sig, i likhet med enkäten, oftast om att

kommunen inför intervjun inte sammanställt uppgifter för samtliga efterfrågade skolformer.

Skolinspektionen vill uppmärksamma att en del kommuner uppgett att de vet om att det finns asylsökande barn i kommunen, men de har inte kunnat uppge någon siffra. Antalet barn som omfattas av olika utbildningsåtgärder som redovisas i rapporten är av den anledningen oftast i underkant. Det finns också en kommun, Göteborg, som bett Migrationsverket om siffror. Då Skolinspektionen efterfrågat antalet som deltar i utbildning, och inte antalet som vistas i kommunen, har Göteborgs uppgifter därför exkluderats i sammanställningarna.

Bearbetning av data

En av de grundläggande frågorna för genomförandet av inspektionen har varit att kommunerna har ombetts ange antalet asylsökande barn i olika utbildningsverksamheter. Det stod snabbt klart att detta är mycket komplext och att det finns många felkällor och stor osäkerhet i de uppgifter som Skolinspektionen mottagit. Uppgifterna har därför hanterats med försiktighet och redovisas i den utsträckning det är relevant. Det är därför viktigt att de uppgifter Skolinspektionen redovisar i rapporten inte ska ses som absoluta, utan som indikationer på hur de asylsökande barnens utbildning ser och ut och hanteras i kommunerna. Det är också viktigt att påpeka att Migrationsverkets uppgifter baseras på åldrar, medan kommunernas uppgifter baseras på det antal som deltar i utbildning i en skolform.

Inspektionen har också genomförts utifrån hur kommunerna uppfattar situationen. Det innebär att i de kommuner där man uppgett att man inte hade några asylsökande barn i en eller flera utbildningsverksamheter, trots att kommunen enligt Migrationsverket hade asylsökande barn i motsvarande åldrar, har Skolinspektionen inte ställt frågor om den eller de utbildningsverksamheter där kommunen uppgett att det inte fanns några asylsökande barn den 2 april 2013. Samma sak gäller de kommuner där kommunen uppgett att de hade asylsökande barn i en eller flera utbildningsverksamheter, trots att kommunen enligt Migrationsverket inte hade några asylsökande barn i motsvarande åldrar vid den tidpunkten. Flera kommuner har asylsökande barn som vistas i den egna kommunen, men som deltar i utbildning i en annan kommun. I denna inspektion har kommunerna inte behövt redogöra för utbildning som anordnas i annan kommun, men väl ombetts ange hur många asylsökande barn som vistas i den egna kommunen som deltar i utbildning i annan kommun. För kommuner som gått samman i ett gymnasieförbund har detta ofta varit förenat med svårigheter för Skolinspektionen att få information på kommunnivå, då kommu-

nerna hänvisar till gymnasieförbundet för uppgifter som rör asylsökande ungdomar.

De uppgifter som angetts i webbenkäten har i flera fall korrigerats eller kompletterats i efterhand utifrån uppgifter som framkommit via telefonintervjun. Skolinspektionen har utgått från principen att telefonintervjuns uppgifter gäller.